

בְּאֵר אֶתְקַרֵּי שְׁהַרֵי הַשְּׁכִינָה בּוֹדְאֵי בְּאֵר נְקֵרָאֵת כְּנוּדַע מְדַבְרֵי הָרֵב מִפְסוּק בִּידֶךָ

אור הרשב"י

מיני מאכלים משובחים ומעדנים, וכל מיני דשאים ומיני בשמים, והיו הריחות הללו מפעפעים בהם, שנאמר: (תהלים כג ב) "בנאות דשא ירביצני, על מי מנחות ינהלני". והיה הריח נודף מסוף העולם ועד סופו! כמו שאומר שלמה המלך (שיר השרים ד יג-טו): "נרד וכרכם קנה וקנמון, עם כל עצי לבונה, מר ואהלות עם כל ראשי בשמים – מעין גנים, באר מים חיים...!" (מדרש תהלים כג).

לכד מכך, סגולות רבות היו בבארה של מרים, מים אלו הוננו אותם בשכל זך וזכרון נפלא. גם כל מי שהיה לו איזה מיחוש או כאב, היה שותה ממים אלו ומיד מתרפא, כך שלא הוצרכו עם ישראל לטיפולים רפואיים משך היותם במדבר ארבעים שנה – לא מיפת חלב, ולא קופת חולים... אלא מבארה של מים היו שותים ומתרפאים. אורו של עמוד הענן היה משתקף בתוך הנהרות, וכך היו הנהרות נראים מצוירים כעין השחר והלבנה והחמה, ואומות העולם רואים אותם למרחק רב, ומשבחים לה' יתברך: "מי זאת הנשקפה כמו שחר, יפה כלבנה ברה כחמה...!" (שיר השירים ו י. ילקוט שמות מ תכו) שירת הבאר.

כאשר התקרבו בני ישראל אל ארץ ישראל, התרחש נס גדול, שהתפרסם על ידי הבאר. בדרכם, היה עליהם לעבור בנחל ארנון. משני צידי הנחל היו נצבים הרים גדולים, ובהם בליטות ושקעים. הלכו חיילי האמורי

עמדה הבאר, היו באים שנים עשר נשיאי שבטי ישראל, מתאספים סביב הבאר, וכל אחד היה לוקח את מטהו וחוקק על הארץ סימן מהבאר עד מקום המחנה של שבטו. כאשר היו הנשיאים שרים ואומרים: "עלי באר ענו לה" – היתה הבאר עולה על גדותיה, ומימיה נמשכים דרך אותו סימן ובאים לפני הניית כל שבט ושבט, כדי שלא יהיה להם טורח ללכת לשאוב מים ממקום רחוק [שהרי מחנה ישראל כולו היה בשטח של כ-12 קילומטר על 12 קילומטר!]. נהרות מים אלו היו מקיפים כל מחנה ומחנה מכל צדדיו, וכך היה ניכר הגבול שבין שבט ושבט. היתה בהם תועלת נוספת, שעל ידם נעשה המעבר ממחנה למחנה קל ונעים, כאשר למשל, רצתה אשה ללכת לבקר את חברתה מן המחנה האחר, היתה שטה בסירה כדי לעבור ממחנה למחנה ומגיעה ללא טורח. (במדבר רבה א ובמפרשים, רש"י במדבר כא יח, ילקוט שמעוני שמות מ סימן תכו) על מי מנחות.

מה היה טיבם של מי הבאר הללו? אמר רבי שמואל: יש מים שנאים לשתות ואין נאים לרחוץ, ויש מים שנאים לרחוץ ואין נאים לשתות. אבל מי הבאר – נאים לשתות ונאים לרחוץ! נוח לעצם ומרפא לנפש! (מדרש תהלים כג) מי הבאר – לא רק היו מים מתוקים וטובים לשתיה, כי אם מים מבושמים ומיוחדים. היתה הבאר מעלה לישראל כל

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / העלחה טל' 02-6249000

אפקיד רוחי ר"ת בא"ר, וכן עלי באר ענו לה וכו'. **וּבְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא** ובספר האגדה, (שמות ב ד) **וַתִּתְּצַב אַחֲוֹתַי מִרְחֹק לְדַעַה וְגו'** מה יעשה לו. ואחותו של משה שהיא מרים הנביאה היא רמז לשכינה שהיא אחות של ז"א ומשה רבנו כביכול דוגמת ז"א, **דָּא הוּא בְּאֵר מַיִם חַיִּים** זה סוד באר מים חיים כלומר האחות שהיא השכינה היא באר מים חיים, **וְכֻלָּא קְשׁוּרָא חַד** וכל הכינויים הללו מרים, באר, אחות, כולם קשר אחד בשכינה. והרמ"ק ביאר שכל השלש מתנות שהם מן, עננים באר, הם קשר אחד. **מִתָּה מְרִים, אֶסְתַּלֵּק בְּאֵר** מתה מרים נסתלקה הבאר. **דְּכִתְיִב, (במדבר כ ב) וְלֹא הָיָה מַיִם לְעַדָּה. וּבִהְיִיא שַׁעֲתָא בְּעָאֵת בְּאֵר אַחְרָא לְאַסְתַּלְקָא**

אור הרשב"י

בשירה – שירת הבאר! (רש"י במדבר כא טו-טז) "אז ישיר ישראל, את השירה הזאת: עלי באר ענו לה. באר הפרוה שרים, כרוה נדיבי העם, במחוקק במשענתם" (ושחקו הנשיאים במטותיהם את הסימן לבאר) (במדבר כא יז).

לאחר פטירתה של מרים, נעלמה הבאר, כמו שנאמר (במדבר כ א-ב): "ותמת שם מרים ותקבר שם. ולא היה מים לעדה...". אך חזרה שוב לישראל בזכותם של משה ואהרן (תענית ט ע"א). עכשיו באר זו טמונה בים הכנרת, וכל הרוצה לראותה, עומד במקום הנקרא ישימון, ומסתכל בים, ורואה באמצע הים סלע עגול, זוהי בארה של מרים (רש"י במדבר כא כ).

והתחבאו בנזקי הסלעים ובמערות, כשהם מכינים לעצמם מלאי של נשק ואבנים וסלעים גדולים. הם חכו שישראל יעברו למטה, בנחל, ואז יזרקו עליהם את החיצים והאבנים ויהרגו אותם. אבל אז נעשה נס: ההרים הודעו והתקברו זה לזה, בליטותיו של ההר האחד נכנסו בתוך השקעים של ההר השני, ומחצו והרגו את כל החיילים האמוריים. לאחר מכן, נפרדו ההרים וחזרו למקומם. כשעברו ישראל למטה, לא ידעו הם איזה נס נעשה להם. אמר הקב"ה: מי יודיע לבני על הנס אשר עשיתי עמם? התגלגלה בארה של מרים לתוך נחל ארנון, והעלתה משם את דם ההרונים וזרועות ואברים, והוליכה אותם סביב מחנה ישראל, ראו זאת ישראל, ומיד פתחו והודו לה'

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / העלחה טל' 02-6249000

ובאותה שעה שמתה מרים רצתה גם באר אחרת שהיא השכינה הקדושה להסתלק מן העולם ולעלות למעלה, **וַיְהִי כִּי שָׁכַחְתָּ אֶתְּיִשְׂרָאֵל** שהיתה השכינה מצויה תמיד עם ישראל, כי היתה עומדת תמיד עם עם ישראל היות שמרים היתה המרכבה של השכינה למטה, ועתה שמתה מרים גם השכינה רצתה להסתלק. **כִּי הָיָה כִּי מָתָה שְׂמֵתָה מֵרִים גַּם הַשְּׂכִינָה רָצְתָה לְהִסְתַּלֵּק. כִּי הָיָה כִּי מָתָה שְׂמֵתָה מֵרִים גַּם הַשְּׂכִינָה רָצְתָה לְהִסְתַּלֵּק. כִּי הָיָה כִּי מָתָה שְׂמֵתָה מֵרִים גַּם הַשְּׂכִינָה רָצְתָה לְהִסְתַּלֵּק.**

חֲמַת שְׂתָא עֲנַנִּין אמנם כאשר ראתה ששה עננים שהם ששה חסדים דו"א, **וַיְהִי קְשִׁירִין עָלֶיהָ** שהיו קשורים עליה ומשה רבנו שהוא מרכבה לת"ת עדיין חי כלומר ו' עננים שהם הו"ק מאירים בה, **אֶתְּקַשְׁרֵת הִיא בְּהוּ** נקשרה היא בהם ונשארה יחד עם ענני הכבוד שהם החסדים דו"א בזכות אהרן.

מִיַּת אֶהְרֹן, אֶסְתַּלְּקוּ אֲנֹנִין עֲנַנִּין מת אהרן הכהן נסתלקו אותם עננים שהיו בזכותו, **וְאֶסְתַּלְּקוּ עֲנַנֵּי דְבִירָא עֲמֹהוֹן** וגם הסתלק הענן של הבאר שהוא בחי' החסד של השכינה עמהם. **אֶתְּא מוֹשֶׁה, אֶהְדָּר לְהוּ** בא משה רבנו והחזיר אותם את העננים והבאר לעם ישראל ובזה הראה שכולם קשורים יחד. **הָדָא הוּא דְכִתִּיב** זה מש"כ, (תהלים סח, יט) **עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי לְקַחְתָּ מִתְּנוֹת בְּאֲדָם** ולא פירט מה הם המתנות שלקח משה. **לְקַחְתָּ מִתְּנוֹת וְדָאִי, אֲנֹנִין מִתְּנוֹת וַיְהִי בְּקַדְמֵיתָא בְּאֵר וְעֲנַנִּין** דהיינו אותן מתנות שהיו בתחילה והן שתי מתנות באר ועננים. וא"כ זכה משה שמלבד שעלה למרום וקבל את התורה לקח גם מתנות בעת מיתת אהרן.

בְּאֵר, הָא בְּאֵר דִּי צַחֲק באר זה בחי' באר יצחק שהוא בחי' גבורה כי עיקר בנין השכינה היא ע"י בחי' הגבורה בחי' יצחק. **עֲנָנִים, אֵלֵין עֲנָנִים דִּיאֲהֲרִין** הם עננים דאהרן שהוא בחי' החסד.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מָה זָכָה אֲהֲרִין לְדָא לזה, שכל שבעה ענני כבוד נתנו לישראל בזכותו, **בְּגִין דִּיאִיהוּ** לפי שהוא היה בחי' חסד הראשון הנקרא "יומא דכולהו יומי" והוא נקרא ענן הראשון, **קְשִׁיר בְּעֲנָנִים** שקושר את העננים כולם כאחד שהם השבעה חסדים והחסד הראשון מתפשט בכלם ובלעדיו אין להם כח (נ"א רִישָׁא לְעֲנָנִים). **וְהוּא אֶקְשִׁיר כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְכֻלְהוּ כַּחְדָּא** והחסד השייך לו קושר כל חסד וחסד השייך לכל יום ויום. יום א' חסד שבחסד, יום ב' חסד שבגבורה וכו' והוא קושר לכולם כאחד, **דְּמַתְּבְּרָכָאן כְּלָהוּ עַל יְדוֹי** שמתברכות כל השבע ספירות הרמוזות בעננים כולן על ידו, כי אור אין סוף ב"ה מתלבש באור החסד ורק אח"כ מאיר בכל הספירות ולכן כולן מתברכות על ידו.

תָּא חַזִּי, עַל כָּל חָסֵד דְּעֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא בִּישְׂרָאֵל בא וראה, על כל חסד שעשה הקב"ה לעם ישראל, **קְשִׁיר עֲמִהוֹן ז' עֲנָנֵי יִקְיָרִין** קשר עמהם ז' ענני כבוד שהם שבעה אורות של חסדים שהם מקיפים את ז"א ועתה הארתם מקיפה את עם ישראל, **וְקְשִׁיר לְהוּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דִּהָא עֲנָנָא דִּילָהּ** וקשר להם את העננים בכנסת ישראל שהיא השכינה הקדושה שהרי הענן שלה של השכינה הוא ענן המלכות בחי' הלימוד היומי